

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
« 26 » _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ
МИСТЕЦТВО

для студентів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньої програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Проголосовано № 22.80/20
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціал)
« _____ » _____ 2020 р.

Київ – 2020

Розробник: Варивончик Анастасія Віталіївна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач: Варивончик Анастасія Віталіївна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка.

Протокол № 7 від «27» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри
образотворчого мистецтва Ольга ШКОЛЬНА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

«___» _____ 2020 р.

Гарант освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво» Анастасія ВАРИВОНЧИК

Робочу програму перевірено
«___» _____ 2020 р.

Заступник директора
з науково-методичної та навчальної роботи Алла ТАРАННИК

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), «___» ___ 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), «___» ___ 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), «___» ___ 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), «___» ___ 20__ р., протокол № __

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	Денна	Заочна
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	3 / 90	
Курс	2	-
Семестр	4	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	-
Обсяг кредитів	3	-
Обсяг годин, в тому числі	90	-
Аудиторні	54	-
Модульний контроль	-	-
Семестровий контроль	30	-
Самостійна робота	6	-
Форма семестрового контролю	екзамен	-

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – курс «Декоративно-прикладне мистецтво» присвячений загальним основам та історії декоративного мистецтва, особливостям мистецтва вишивання, ткацтва, килимарства, художньої обробки дерева та металу та іншим видам розвитку та використання етнографічного матеріалу на території України.

Завдання вивчення навчальної дисципліни:

1. засвоїти особливості та витоки декоративно-прикладного мистецтва;
2. опанувати методи проведення історичних пошуків і досліджень;
3. дослідити історичні факти декоративно-прикладного мистецтва;
4. засвоїти провідні техніки вишивки;
5. дослідити історичний розвиток етнографічного матеріалу на території України;
6. ознайомитися з шедеврами світового декоративного мистецтва, історією їх створення, творчістю провідних мистців.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми спеціальності формуються загальні та фахові компетентності:

Програмні компетентності	Код	Значення компетентності
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1	Світоглядна: здатність показати усвідомлення рівних можливостей і гендерних питань; здатність діяти з соціальною відповідальністю і громадянською свідомістю.
	ЗК 5	Креативність: здатність проявляти творчий підхід в розробці ідей і в досягненні цілей досліджень.
	ЗК 6	Вирішення проблем: здатність справлятися зі стресом і ефективно вирішувати практичні завдання; здатність до конструктивної критики й самокритики
	ЗК 7	Самоосвітня: Здатність працювати самостійно, розробляти стратегії та керувати часом. Здатність скеровувати зусилля,

		поєднуючи результати досліджень та представляти результат вчасно.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК 2	Базові знання законів і правил композиції. Володіти законами композиції під час виконання творчої роботи у галузі декоративного, образотворчого мистецтва.
	ФК 3	Володіти образно-асоціативною мовою при створенні художнього образу, демонструвати розвинену творчу уяву.
	ФК 6	Мати практичні навички використання відповідного технічного устаткування в творчих майстернях.
	ФК 10	Мати знання з техніки безпеки по використанню механізмів і пристроїв, що забезпечують практичну роботу у творчих майстернях.
	ФК 13	Здатність до навчання. Здатність шляхом самостійного навчання освоїти нові області, техніки й технології; використовуючи здобуті знання.
	ФК 14	Здатність використовувати відповідну фахову термінологію в усній та письмовій формах рідною мовою чи іноземною.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- історичні витoki та особливості декоративно-прикладного мистецтва;
- основні техніки вишивки та принципи виготовлення вишитих виробів;
- особливості застосування українського декору в декоративному мистецтві.

Вміти:

- орієнтуватися в особливостях художнього оформлення предметів декоративно-прикладного мистецтва різних регіонів України;
- аналізувати та диференціювати домоткані вироби;
- використовувати декоративно-прикладний орнамент та його трансформації у процесі виготовлення авторських виробів.

Програмні результати навчання:

Код	Значення програмного результату
ПРН 1	Здатність усвідомлювати власну причетність до традицій і цінностей національної культури, спрямовувати власну творчість на соціальні проблеми, дотримуватися етичних принципів у професійній діяльності.
ПРН 2	Здатність продемонструвати базові знання та розуміння основ декоративного та образотворчого мистецтва: законів композиції, колористики, пластики і пропорцій об'ємів та фігур на площині та в просторі.
ПРН 3	Здатність продемонструвати на практиці набуті знання шляхом виконання творчої роботи в галузі декоративного і образотворчого мистецтва (живопис, графіка, скульптура) з урахуванням спеціалізацій (художня кераміка, дизайн ювелірних виробів)
ПРН 5	Здатність до навчання й самостійної науково-дослідної діяльності, здатність вести самостійну дослідницьку діяльність у галузі мистецтва на базі отриманих знань з фахових дисциплін
ПРН 6	Уміння виконувати оригінальні творчі проекти, проводити майстер-класи.
ПРН 7	Уміння використовувати характерні особливості художньо-образної мови різних видів та жанрів мистецтва, розуміння зв'язків образотворчого і

	декоративно-прикладного мистецтва з іншими видами мистецтва, природним і культурним середовищем життєдіяльності людини.
ПРН 8	Здатність вести креативну мистецьку діяльність. Уміння генерувати та втілювати нові оригінальні ідеї для досягнення творчих цілей. Готовність підвищити рівень власних професійних компетентностей, вивчати досвід роботи провідних зарубіжних та українських митців.
ПРН 9	Уміння працювати з матеріалами та інструментами, що забезпечують високу фахову якість виконання творів декоративного і образотворчого мистецтва
ПРН 11	Здатність до творчого та професійно-ділового спілкування із застосуванням фахової термінології.
ПРН 13	Здатність володіти базовими знаннями з техніки безпеки під час роботи у майстернях.
ПРН 14	Оволодіння робочими навичками працювати самостійно (дипломна робота), або в творчій групі (участь у виставкових проектах), уміння отримати результат в рамках обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність та унеможливлення плагіату.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Історичний розвиток декоративного мистецтва							
Тема 1. Історичні витoki та розвиток виробів декоративного мистецтва. Лялька-мотанка на території України	12			12			
Тема 2. Українське народне ткацтво та килимарство.	16			14			2
Тема 3. Архітектурно-декоративна і декоративно-ужиткова кераміка	16			14			2
Тема 4. Художня обробка дерева та металу на території України	16			14			2
Модульний контроль							
Разом	60			54			6
Підготовка та проходження контрольних заходів	30						
Усього	90			54			6

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I. Історичний розвиток декоративного мистецтва

Тема 1. Історичні витoki та розвиток виробів декоративного мистецтва.

Лялька-мотанка на території України (12 год.)

План виконання практичної роботи

Мета: формування практичних навичок виконання власної ляльки-мотанки.

Завдання: Зібрати зразки ілюстрацій стародавніх ляльок-мотанок (формат А4). Створити власну ляльку-мотанку за мотивами стародавніх українських зразків (формат А4).

Рекомендована література	
Основна: [1]; [3]; [4].	Додаткова: [1]; [3]; [5]; [6].

Тема 2. Українське народне ткацтво та килимарство (14 год.)

План виконання практичної роботи

Мета: формування практичних навичок виконання власних малюнків на основі дослідження українського народного ткацтва та килимарства.

Завдання:

- замалювати орнаменти з ілюстрацій стародавніх зразків;
- розробити орнаментальну композицію на основі елементів орнаментів виробів українського народного ткацтва та килимарства за допомогою графічних засобів і композиційних прийомів (формат А4);
- розробити власні орнаментальні композиції на основі елементів орнаменту українського народного ткацтва та килимарства (формат А4).

Рекомендована література	
Основна: [1]; [3]; [4].	Додаткова: [1]; [3]; [5]; [6].

Тема 3. Архітектурно-декоративна і декоративно-ужиткова кераміка (14 год.)

План виконання практичної роботи

Мета: формування практичних навичок виконання власних малюнків на основі дослідження української декоративної і декоративно-ужиткової кераміки.

Завдання:

- проаналізувати ілюстрації зразків декоративної і декоративно-ужиткової кераміки України;
- замалювати орнаменти з ілюстрацій стародавніх зразків;
- розробити орнаментальну композицію на основі елементів орнаментів виробів української декоративної і декоративно-ужиткової кераміки за допомогою графічних засобів і композиційних прийомів (формат А4).
- розробити власні орнаментальні композиції на основі елементів орнаменту української декоративної і декоративно-ужиткової кераміки (формат А4)

Рекомендована література	
Основна: [2]; [3]; [6].	Додаткова: [1]; [3]; [5]; [6].

Тема 4. Художня обробка дерева та металу на території України (14 год.)

План виконання практичної роботи

Мета: формування практичних навичок виконання власних малюнків на основі дослідження зразків художньої обробки дерева та металу на території України.

Завдання:

- проаналізувати ілюстрації зразків з художньої обробки дерева та металу на території України;
- замалювати орнаменти з ілюстрацій стародавніх зразків;
- розробити орнаментальну композицію на основі елементів орнаментів виробів з художньої обробки дерева та металу на території України за допомогою графічних засобів і композиційних прийомів (формат А4);
- розробити власні орнаментальні композиції на основі елементів орнаменту художньої обробки дерева та металу на території України (формат А4).

Рекомендована література	
Основна: [2]; [3]; [7].	Додаткова: [1]; [3]; [5]; [6].

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	Не передбачено навчальним планом	
Відвідування семінарських занять	1	Не передбачено навчальним планом	
Відвідування практичних занять	1	27	27
Робота на семінарському занятті	10	Не передбачено навчальним планом	
Робота на практичному занятті	10	4	40
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	Не передбачено навчальним планом	
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15
Модульний контроль (перегляд)	25	-	-
Разом		-	82
Максимальна кількість балів:		$82 : 60 = 1,37$	
Екзамен:		40	

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Тема 2. Українське народне ткацтво та килимарство (2 год.)

Мета: Формування практичних навичок створення власних ескізів з ткацтва та килимарства.

Завдання: проаналізувати ілюстрації зразків ткацтва і килимарства України; створити два ескізи з ткацтва та килимарства за стародавніми зразками.

Рекомендована література	
Основна: [2]; [3]; [5].	Додаткова: [1]; [3]; [5]; [6].

Тема 3. Архітектурно-декоративна і декоративно-ужиткова кераміка (2 год.)

Мета: Формування практичних навичок створення власних ескізів з архітектурно-декоративної і декоративно-ужиткової кераміки.

Завдання: проаналізувати ілюстрації зразків декоративної і декоративно-ужиткової кераміки України; створити два ескізи з архітектурно-декоративної та декоративно-ужиткової кераміки за стародавніми зразками.

Рекомендована література	
Основна: [2]; [3]; [5].	Додаткова: [1]; [3]; [5]; [6].

Тема 4. Художня обробка дерева та металу на території України(2 год.)

Мета: формування практичних навичок створення власних ескізів з обробки дерева та металу.

Завдання: проаналізувати ілюстрації зразків з художньої обробки дерева та металу на території України; створити два ескізи з обробки дерева та металу за стародавніми зразками.

Рекомендована література	
Основна: [2]; [3]; [5].	Додаткова: [1]; [3]; [5]; [6].

Карта самостійної роботи бакалавра

Змістовий модуль та теми курсу	Кільк. годин	Бали
Змістовий модуль I		
Історичний розвиток декоративного мистецтва		
Проаналізувати ілюстрації зразків ткацтва і килимарства України; створити два ескізи з ткацтва та килимарства за стародавніми зразками (формат А4).	2	5
Проаналізувати ілюстрації зразків декоративної і декоративно-ужиткової кераміки України; створити два ескізи з архітектурно-декоративної та декоративно-ужиткової кераміки за стародавніми зразками (формат А4).	2	5
Проаналізувати ілюстрації зразків з художньої обробки дерева та металу на території України; створити два ескізи з обробки дерева та металу за стародавніми зразками (формат А4).	2	5
Разом	6	15

Критерії оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи:

1. своєчасність виконання;
2. повнота обсягу виконання;

3. якість виконання;
4. самостійність виконання;
5. виявлення ініціативності;
6. виявлення творчого підходу.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

З дисципліни «Декоративно-прикладне мистецтво» навчальним планом відповідно до освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво» не передбачено проведення модульного контролю.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

У 4 семестрі семестровий контроль з дисципліни «Декоративно-прикладне мистецтво» проводиться у практичній формі. Завданням семестрового контролю є виконання 2 власних орнаментів на основі орнаментів різних регіонів України (за вибором) з ткацтва та килимарства. Основними вимогами до роботи гармонійно розміщений рисунок у форматі аркушу, конструктивно побудований орнамент. Орнаменти виконуються кольоровими олівцями в колориті відносно кожного регіону України.

Критерії оцінювання семестрового контролю

36 - 40 – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, виконує графічну роботу відповідно поставленому завданню; робота має гармонійні та довершені кольорові співвідношення, виконана з дотриманням усіх технічно-технологічних правил та демонструє високий рівень професійного володіння засобами стилізації декоративно-прикладного мистецтва, вміння використовувати їх зображально-виражальні можливості.

26 - 35 – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні помилки, виконує графічну роботу відповідно поставленому завданню, але робота має не достатньо довершені кольорові співвідношення. Студент допустив несуттєві технічно-технологічні неточності в виконанні авторських орнаментів на основі орнаментів різних регіонів України (за вибором) з ткацтва та килимарства.

21 – 25 – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає помилки, виконує графічну роботу відповідно поставленому завданню, робота має не достатньо довершені співвідношення в рисунку регіональних особливостей вишивки. Студент допустив певні технічно-технологічні неточності в виконанні авторських орнаментів на основі орнаментів різних регіонів України (за вибором) з ткацтва та килимарства.

16 - 20 – студент володіє більшою частиною навчального матеріалу, має достатній рівень розвитку умінь та навичок, але не завжди може вдало застосувати їх, виконує графічну роботу з формальними похибками. Студент допустив певні технічно-технологічні помилки в виконанні авторських орнаментів з ткацтва та килимарства.

11 – 15 – студент володіє меншою частиною навчального матеріалу,

має низький рівень розвитку умінь та навичок, виконує графічну роботу з суттєвими формальними похибками, допускає технічно-технологічні помилки, що відображаються на якості і зовнішньому вигляді авторських орнаментів з ткацтва та килимарства.

0 – 10 – студент володіє незначною частиною навчального матеріалу, має низький рівень розвитку умінь та навичок, виконує графічну роботу з грубими формальними похибками, робота не завершена або відсутня. Зразки орнаментів не представлені.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю і екзамену

У 4 семестрі семестровий контроль з дисципліни «Декоративно-прикладне мистецтво» проводиться у практичній формі. Завданням семестрового контролю є виконання 2 власних орнаментів на основі орнаментів різних регіонів України (за вибором) з ткацтва та килимарства. Основними вимогами до роботи гармонійно розміщений рисунок у форматі аркушу, конструктивно побудований орнамент. Орнаменти виконуються кольоровими олівцями в колориті відносно кожного регіону України.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

**7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ
«ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО»**

Модулі	Змістовий модуль І
	Історичний розвиток декоративного мистецтва
Бали	82 бали
Лекції	-
Відвідування лекцій	-
Практичні заняття	T1. Історичні витоки та розвиток виробів декоративного мистецтва. Лялька - мотанка на території України <i>(10 балів за роботу)</i>
	T2. Українське народне ткацтво та килимарство <i>(10 балів за роботу)</i>
	T3. Архітектурно-декоративна і декоративно-ужиткова кераміка <i>(10 балів за роботу)</i>
	T4. Художня обробка дерева та металу на території України <i>(10 балів за роботу)</i>
Відвідування практичних занять	<i>27 балів</i>
Загалом	<i>67 балів</i>
Самостійна робота	П. 6.2 (5 балів)
	П. 6.2 (5 балів)
	П. 6.2 (5 балів)
	<i>15 балів</i>
Види поточного контролю	-
Підсумковий рейтинговий бал	Разом: 82 бали (коефіцієнт успішності: 82 : 60=1,37)
Форма підсумкового контролю	Екзамен – 40 балів

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна (базова):

1. Антонович Д. Українська культура / [Упорядник Ульяновська С.В.]. – К.: Либідь, 1993. – 592 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника)
2. Антонович Є. Декоративно-прикладне мистецтво / Антонович Є., Захарчук-Чугай Р., Станкевич М. – Львів: Світ, 1992. – 272 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 11 примірників)
3. Захарчук-Чугай Р. В. Українська народна вишивка : Західні області УРСР / Р. В. Захарчук-Чугай. – К. : Наукова думка, 1988. – 190 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника)
4. Кара-Васильєва Т. В. Українська народна вишивка / Т. В. Кара-Васильєва, А. О. Заволокіна ; ред. С. Головка ; худож. Т. Щур. – К. : Либідь, 1996. – 96 с. : іл. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 3 примірників)
5. Кара-Васильєва Т. В. Українська сорочка (Таємниці чарівної нитки): Альбом / Тетяна Валеріївна Кара-Васильєва. – К.: Мистецтво, 1982. – 146 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 49 примірників)
6. Миловский А. С. Народные промыслы = Folk arts and crafts : встречи с самобытными мастерами / А. С. Миловский ; ред. Т. И. Кондрашова. – М. : Мысль, 1994. – 398 с. : ил. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника)
7. Рондели Л. Д. Народное декоративно-прикладное искусство: книга для учителя / Л. Д. Рондели. – М. : Просвещение, 1984. - 144 с. : ил. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 2 примірників)

Додаткова:

1. Никорак О. Українська народна тканина XIX–XX ст.: Типологія, локалізація, художні особливості. Част. I: Інтер'єрні тканини / О. Никорсек. – Львів: Ін-т народознавства НАН України, 2004. – 216 с.
2. Рогинська Ф. Радянський текстиль / Ф. Рогинська. – М., Мистецтво, 1980. – 234 с.
3. Селівачов М. Лексикон української орнаментики / Селівачов М. – К.: Ред. вісника АНТ, 2005. – 399 с.
4. Темерин С. М. Русские года: очерки / С. М. Темерин. – М.: Мистецтво, 1960. – 215 с.
5. Чегусова З. Декоративне мистецтво. XX століття. 200 імен: Альбом-каталог / З. Чегусова. – К.: ЗАТ Атлант, 2002. – 198 с.
6. Черновський О. Етапи розвитку українського декоративно-прикладного мистецтва / О. Черновський // Народна творчість та етнографія. – 1967. – № 4. – С. 102.